

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- با توجه به مطالبی که در درس ۱۲ درباره‌ی ویژگی‌های نظام طبقاتی عصر ساسانی خواندید، چه ارتباطی میان این نظام با آموزش و تحصیل وجود داشته است؟

« پاسخ »

در عهد باستان و مخصوصاً در زمان ساسانیان، تنها فرزندان خاندان شاهی، درباریان، اشراف و موبدان می‌توانستند به مدرسه بروند و تحصیل کنند؛ اما برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران، این امکان فراهم نبود که در مدارس و آموزشگاه‌های آن دوره درس بخوانند. اینان به طور معمول، حرفه‌ی پدران خود را می‌آموختند. شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد برخی از گروه‌های اجتماعی مانند پیشه‌وران و بازرگانان در ایران باستان، مخصوصاً در دوره‌ی ساسانیان، تلاش می‌کردند تا فرزندانشان بتوانند در مدرسه تحصیل کنند. بنا به نوشته‌ی کریستن سن، نویسنده‌ی کتاب «ایران در زمان ساسانیان» گروه بسیاری از بازرگانان شهرها، دست کم، خواندن، نوشتن و حساب می‌دانسته‌اند. قسمتی از برنامه‌های آموزشی و مواد درسی مدارس و آموزشگاه‌ها از قبیل آموختن اصول دین زرتشتی، فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن همگانی بود. علاوه بر آن، برای گروه‌های مختلف، آموزش‌های ویژه‌ای نیز وجود داشت. مثلاً شاهزادگان و فرزندان صاحب‌منصبان سیاسی و نظامی، به فراگیری دانش‌های سیاسی، کشورداری، فنون رزمی و گاهی زبان‌های خارجی می‌پرداختند؛ فرزندان موبدان، تعلیمات دینی و اوستایی را آموزش می‌دیدند و فرزندان دبیران نیز خط، زبان، ادبیات و حساب را می‌آموختند. در دوران ساسانی، آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت. آنان بر معارف دین زرتشتی، ادبیات پهلوی و برخی دیگر از علوم زمان خود تسلط داشتند. اداره‌ی آموزشگاه‌ها و مدارس نیز، عموماً در اختیار موبدان بود. با این حال کودکان و جوانان شاهی و صاحب‌منصبان حکومتی زیر نظر مربیان، انواع ورزش‌ها از جمله سوارکاری را فرا می‌گرفتند.

۲- مهم‌ترین اهداف تعلیم و تربیت در ایران باستان چه بوده است؟

« پاسخ »

ایرانیان باستان به تعلیم و تربیت و پرورش فرزندان دانا، پرهیزگار، دلیر، بردبار، فرمانبر و سخت‌کوش توجه جدی داشتند. آیین و فرهنگ ایرانی نیز، بر اهمیت تربیت و ارزش دانایی و خردورزی تأکید می‌کرد. آموزش و پرورش در ایران باستان ابعاد گسترده‌ای داشت و شامل تربیت جسمانی، اخلاقی، اجتماعی، دینی، شغلی و حرفه‌ای می‌شد. تعلیم و تربیت در چندین مرحله انجام می‌گرفت. کودکان تا پنج یا هفت سالگی در درون خانواده، پرورش می‌یافتند و مادران نقش مهمی در آشنایی فرزندان با آداب و رسوم خانوادگی، اجتماعی، دینی و میهنی و آموختن راه و رسم پسندیده‌ی زندگی به آنان داشتند. مراحل بعدی آموزش و پرورش اغلب در خارج از خانه و در مدرسه و یا آموزشگاه انجام می‌گرفت.

۳- گوسان‌ها چه نقش فرهنگی‌ای در تاریخ ایران در عصر اشکانیان داشتند؟

« پاسخ »

در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی، رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند. در حقیقت، این گوسان‌ها بودند که داستان‌های ملی و پهلوانی را سینه به سینه به نسل‌های بعدی منتقل کردند. این داستان‌ها بعدها در تدوین خدای‌نامه‌ها و سرودن شاهنامه توسط فردوسی مورد استفاده قرار گرفتند. سنت نقالی و قصه‌گویی حتی پس از تدوین خدای‌نامه و شاهنامه، هم‌چنان در ایران تا دوران معاصر ادامه یافته است.

۴- به نظر شما چرا آثار ادبی مکتوبی از دوران هخامنشیان و اشکانیان برجا نمانده است؟ (دو دلیل ذکر کنید)

« پاسخ »

در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد. از این‌رو، نوشتن متن‌های ادبی و دینی، چندان معمول نبود و تنها اسناد مربوط به سیاست و تا حدودی اقتصاد را کتابت می‌کردند. در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم، آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند. از آن جمله است، «هزار افسان» که داستان مشهور «هزار و یک شب» براساس آن شکل گرفته است. از دوره‌ی اشکانیان نیز تقریباً هیچ نوشته‌ی ادبی به زبان و خط پارتی برجا نمانده است؛ اما شواهد بسیاری دلالت بر وجود ادبیات شفاهی پرباری در آن دوره دارد.

۵- چهار مورد از مهم‌ترین زبان‌های ایرانی دوران باستان را فهرست کنید و دلیل اهمیت هر یک از آن‌ها را بیان کنید.

« پاسخ »

فارسی باستان، نیای زبان فارسی امروزی زبان قوم پارس بوده و در دوره‌ی هخامنشی به آن سخن می‌گفته‌اند. مهم‌ترین مدارکی که مانده، سنگ‌نوشته‌های پادشاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده‌اند. اوستایی، زبان بوده که پس از استقرار تدریجی آریایی‌ها در ایران، زبان‌ها و گویش‌های گوناگونی که شباهت‌های بسیاری به یک‌دیگر داشتند و زبان‌شناسان آن‌ها را «زبان‌های ایرانی» می‌نامند، متداول شد. زبان پارتی یا پهلوی اشکانی، در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانیان به شمار می‌رفت. زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی که دنباله‌ی زبان فارسی باستان به حساب می‌آید در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد. زبان‌های ایرانی نو، به زبان‌هایی گفته می‌شود که در دوران اسلامی به تدریج در مناطق مختلف ایران رواج یافتند.

- ۶- الف) متن‌های شماره‌ی ۱، ۲ و ۳ به کدام یک از ابعاد تعلیم و تربیت اشاره می‌کنند؟
ب) با هم‌فکری بگویید متن شماره‌ی ۳ شما را به یاد کدام یک از شعرهای مولانا می‌اندازد؟ دیوان غزلیات شمس را به کلاس بیاورید و آن شعر را بخوانید.
- متن ۱: «ای اهوره‌مзда، فرزندی به من ارزانی فرما که با تربیت و دانا باشد... و به وظیفه‌ی خود عمل نماید. فرزند دلیری که نیاز دیگران را برآورد، فرزندی که بتواند در ترقی و سعادت خانواده، شعر و کشور خود بکوشد.» (خرده اوستا، ص ۱۳۴)
- متن ۲: هرودت می‌نویسد: «سن تربیت در میان پارسیان بین پنج تا بیست و پنج است و سه چیز را به فرزندان خویش می‌آموزند: اسب‌سواری، تیراندازی و راست‌گویی».
- متن ۳: در برخی اندرنامه‌هایی که به خط و زبان پهلوی ساسانی باقی مانده، مطالب ارزشمندی درباره‌ی آموزش و پرورش دوره‌ی باستان وجود دارد. در گزیده‌ی یکی از آن اندرنامه‌ها که حاوی پرسش‌هایی در موضوع اهداف تعلیم و تربیت است، با اندکی تلخیص نقل می‌شود:
- «هر مردم که به سن پانزده رسد، پس او را این چند چیز باید دانستن که: کیم؟ و خویش کیم؟ و از کجا آمده‌ام؟ و باز به کجا شوم؟ و از کدام پیوند و ریشه‌ام؟ وظیفه و تکلیفم در گیتی چیست؟ از مینو آمده‌ام و یا به گیتی بوده‌ام؟ انسان هستم یا دیو؟ دینم کدام است؟ سود و زیانم چیست؟ دوست و دشمنم کیست؟»

« پاسخ »

- الف) متن ۱: به ابعاد دینی، اخلاقی و اجتماعی اشاره شده است.
متن ۲: به ابعاد جسمانی و اخلاقی اشاره شده است.
متن ۳: تمامی ابعاد را دربرمی‌گیرد.
- ب) روزها فکر من این است و همه شب سخنم / که چرا غافل از احوال دل خویشتم
از کجا آمده‌ام، آمدنم بهر چه بود / به کجا می‌روم؟ آخر نمایی و ظنم
- ۷- به نظر شما چرا زرتشتیان در اواخر عصر ساسانی و اوایل دوران اسلامی، به نگارش آثار دینی و ادبی خود روی آوردند؟

« پاسخ »

- به دلیل ماندگاری کیش و آیین خویش و شناساندن آن به نسل‌های آتی بود.
- ۸- به نظر شما چه ارتباطی می‌تواند میان گسترش داستان‌های حماسی و پهلوانی با شرایط سیاسی - اجتماعی حاکم بر اوایل دوران حکومت اشکانیان، وجود داشته باشد؟

« پاسخ »

- به دلیل شکست حکومت سلوکیان که یونانیان بودند و سعی در ترویج فرهنگ یونانی داشتند، داستان‌های حماسی در اوایل حکومت اشکانیان به اوج رسید تا بر همگان و همیشه مشخص شود که یونانیان در ایران جایی نداشته و ندارند و قدرت و عظمت خود را به رخ جهانیان به ویژه یونانیان برسانند.

۹- به نظر شما استفاده از زبان‌های ایلامی و بابلی در اسناد رسمی هخامنشیان، نشان‌دهنده‌ی کدام ویژگی حکومت هخامنشی است؟

« پاسخ »

بین‌المللی بودن یعنی این که این حکومت به قدری پرقدرت و نفوذ بود که بر همسایگان هم تسلط داشت.

۱۰- هر کدام از موارد به‌ترتیب مرتبط با موارد کدام گزینه می‌باشد؟

(الف) در زمان فرمانروایی او، مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت.

(ب) زمان پارتی یا پهلوی اشکانی، در این مناطق ایران متداول بود

(پ) از این دوران آثار بیشتری به خط و زبان فارسی میانه در موضوعات مختلف به دست ما رسیده است.

(۱) خسرو انوشیروان - شمال و شمال شرق - ساسانیان - فارسی میانه

(۲) شاپور اول - جنوب و جنوب غرب - اشکانیان - پارتی

(۳) شاپور اول - شمال و شمال شرق - اشکانیان - پهلوی اشکانی

(۴) خسرو انوشیروان - جنوب و جنوب غرب - ساسانیان - پهلوی ساسانی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(الف) در زمان فرمانروایی خسروانوشیروان، مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت.

(ب) زبان پارتی یا پهلوی اشکانی، در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود.

(پ) از دوران ساسانیان، آثار بیشتری به خط و زبان فارسی میانه (پهلوی ساسانی) در موضوعات مختلف به دست ما رسیده است.

(ت) زبان پهلوی ساسانی (فارسی میانه) دنباله‌ی زبان فارسی باستان به حساب می‌آید.

۱۱- در دوران ساسانی «آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی» به کدام گروه اختصاص داشت و «اداره‌ی آموزشگاه‌ها و مدارس» عموماً در اختیار چه کسانی بود؟ (به ترتیب)

(۱) دبیران - دبیران (۲) موبدان - دبیران (۳) دبیران - موبدان (۴) موبدان - دبیران

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در دوران ساسانی، آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت. آنان بر معارف دین زرتشتی، ادبیات پهلوی و برخی دیگر از علوم زمان خود تسلط داشتند. اداره‌ی آموزشگاه‌ها و مدارس نیز، عموماً در اختیار موبدان بود.

۱۲- به نقل از مورخان یونانی، کدام یک از داستان‌های زیر، در زمان هخامنشیان به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم آن را از حفظ می‌خوانده‌اند؟
 (۱) درخت آسوریک (۲) یادگار زیریران (۳) هزارافسان (۴) ویس و رامین

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مورخان یونانی به داستان‌های حماسی و عاشقانه‌ی مادی و نیز برخی اشعار آن دوره اشاره کرده‌اند که به صورت شفاهی نقل می‌شده است. از گزارش‌های همین مورخان معلوم می‌شود که در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم، آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند که داستان «هزارافسان» از آن جمله است.

۱۳- زبان‌شناسان به کدام دسته از زبان‌ها، «زبان‌های ایرانی» می‌گویند؟

- (۱) زبان‌ها و گویش‌های گوناگونی که از زمان ایلامیان تا ورود اسلام در ایران متداول بوده است.
- (۲) زبان‌ها و گویش‌های گوناگونی که از زمان استقرار اولین ساکنان فلات ایران تاکنون در ایران رواج داشته است.
- (۳) زبان‌ها و گویش‌های گوناگونی که از کهن‌ترین زمان‌ها تا سقوط ساسانیان در فلات ایران رواج داشته است.
- (۴) زبان‌ها و گویش‌های گوناگونی که پس از استقرار تدریجی آریایی‌ها در ایران متداول شد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پس از استقرار تدریجی آریایی‌ها در ایران، زبان‌ها و گویش‌های گوناگونی که شباهت‌های بسیاری به یک‌دیگر داشتند و زبان‌شناسان آن‌ها را «زبان‌های ایرانی» می‌نامند، متداول شد.

۱۴- کدام قسمت از برنامه‌های آموزشی و مواد درسی مدارس و آموزشگاه‌ها در دوران ایران باستان، همگانی بود؟

- (۱) آموختن اصول دین زرتشتی، آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن
- (۲) فراگیری معارف دینی زرتشتی، ادبیات پهلوی و برخی دیگر از علوم زمان
- (۳) آموختن تعلیمات دینی و اوستایی، خط زبان، ادبیات و حساب، تربیت بدنی و سوارکاری
- (۴) فراگیری دانش‌های سیاسی، کشورداری، فنون رزمی و گاهی زبان‌های خارجی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قسمتی از برنامه‌های آموزشی و مواد درسی مدارس و آموزشگاه‌ها از قبیل آموختن اصول دین زرتشتی، فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن، همگانی بود. علاوه بر آن، برای گروه‌های مختلف، آموزش‌های ویژه‌ای نیز وجود داشت.

۱۵- در دوره‌ی کدام دولت باستانی، گوسان‌ها داستان‌های ملی و پهلوانی را سینه به سینه به نسل‌های بعدی منتقل می‌کردند؟

- (۱) ایلامیان (۲) اشکانیان (۳) ساسانیان (۴) هخامنشیان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی، رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به «گوسان‌ها» معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند.

- ۱۶- کدام گزینه یکی از دلایل ضعف تاریخ‌نگاری در ایران باستان است؟
- (۱) مقبول‌تر بودن سنت شفاهی
 - (۲) حملات مکرر بیابان‌گردان و از بین رفتن آثار تاریخی
 - (۳) علاقه و عادت نداشتن به حفظ مطالب سینه به سینه
 - (۴) بی‌توجهی و بی‌علاقگی مورخان به ثبت رویدادهای عصر خود

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از دلایل ضعف تاریخ‌نگاری در ایران باستان، این است که سنت شفاهی، بسیار مقبول‌تر و پسندیده‌تر از سنت کتابت بوده است.

- ۱۷- زبان‌های ایرانی دورهٔ میانه، در چه دوره‌ای در ایران متداول بودند؟
- (۱) روی کار آمدن هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانی
 - (۲) سقوط هخامنشیان تا روی کار آمدن حکومت ساسانی
 - (۳) سقوط هخامنشیان تا قرون نخستین اسلامی
 - (۴) روی کار آمدن هخامنشیان تا قرون نخستین اسلامی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زبان‌های ایرانی دوره میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند.

۱۸- قصهٔ «هزار افسان» که داستان مشهور (هزارویک شب) براساس آن شکل گرفته، مربوط به دوران کدام سلسلهٔ باستانی است؟

- (۱) ساسانی (۲) هخامنشی (۳) مادی (۴) ایلامی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از قصه‌های معروف دوران هخامنشی است.

- ۱۹- کدام دسته از آثار ادبی، از دوره‌ی اشکانیان و به خط و زبان پارتی بر جای مانده است؟
- (۱) داستان‌های ملی و پهلوانی مانند هزار افسان که شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گرد برای مردم می‌خواندند.
 - (۲) خدای‌نامه و داستان‌هایی مانند «بیژن و منیژه» که بعدها به شاهنامه راه یافت.
 - (۳) منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران»
 - (۴) تقریباً هیچ نوشته‌ی ادبی به زبان و خط پارتی برجای نمانده است.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از دوره‌ی اشکانیان تقریباً هیچ نوشته‌ی ادبی به زبان و خط پارتی برجای نمانده است.

۲۰- کدام مورد، از کاربردهای زبان ایلامی در دوره‌ی هخامنشیان نمی‌باشد؟

- (۱) متن‌های ادبی و دینی در دوره‌ی هخامنشی با این زبان نوشته می‌شد.
- (۲) به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی شناخته می‌شد.
- (۳) در برخی از سنگ‌نوشته‌های دوره‌ی هخامنشیان، ترجمه‌ی ایلامی نوشته‌ها نیز آمده است.
- (۴) تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود. این زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت و به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی از آن استفاده می‌شد.
- (۳) در برخی از سنگ‌نوشته‌های دوره‌ی هخامنشیان، ترجمه‌ی ایلامی نوشته‌ها نیز آمده است.
- (۴) علاوه بر آن، تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.

۲۱- دانشگاه جندی‌شاپور که یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان بود، در نزدیکی کدام شهر کنونی قرار داشت و تا چه زمانی به فعالیت خود ادامه داد؟

- (۱) اهواز - قرون نخستین اسلامی
- (۲) اهواز - سقوط سلسله‌ی ساسانیان
- (۳) دزفول - قرون نخستین اسلامی
- (۴) دزفول - تا سقوط سلسله‌ی ساسانیان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاهی بود که در عصر ساسانی در شهر جندی‌شاپور پدید آمد. این شهر در حوالی دزفول کنونی، در استان خوزستان قرار داشته است. دانشگاه جندی‌شاپور تا قرون نخستین اسلامی به فعالیت خود ادامه داد.

۲۲- کدام گزینه از «زبان‌های ایرانی میانه» محسوب می‌شود؟

- (۱) سانسکریت
- (۲) مادی
- (۳) فارسی دری
- (۴) پارسی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زبان‌های ایرانی میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند. مهم‌ترین این زبان‌ها، زبان پارسی یا پهلوی اشکانی و زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی بودند.

- ۲۳- از کدام منابع می‌توان استنباط کرد که دانش و فرهنگ ایرانیان در عهد باستان در سطح بالایی بوده است؟
- (۱) مندرجات اوستا، سنگ‌نوشته‌های بیستون، کتیبه‌ها و گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی
 - (۲) سنگ‌نوشته‌های بیستون، کتیبه‌ها، لوح‌های گلی تخت جمشید و گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی
 - (۳) شاهنامه، سنگ‌نوشته‌های بیستون، گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی و لوح‌های گلی تخت جمشید
 - (۴) مندرجات اوستا، کتیبه‌ها، گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از مندرجات اوستا، شاهنامه، کتیبه‌ها و گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی و رومی، می‌توان استنباط کرد که دانش و فرهنگ ایرانیان در سطح بالایی بوده است.

- ۲۴- داستان «هزار افسان» که داستان هزار و یک شب براساس آن شکل گرفته، مربوط به کدام دوره باستانی ایران است و زبان دوم نوشتاری دوران هخامنشی چه بود؟
- (۱) هخامنشی - اوستایی (۲) اشکانی - ایلامی (۳) هخامنشی - ایلامی (۴) اشکانی - اوستایی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. داستان «هزار افسان» که داستان مشهور «هزار و یک شب» براساس آن شکل گرفته است، مربوط به دوره هخامنشیان است. زبان ایلامی، زبان دوم نوشتاری دوران هخامنشی بود.

- ۲۵- در دوران حکومت کدام پادشاه ساسانی، تعدادی از فیلسوفان یونانی بر اثر تنگ‌نظری امپراتور روم، به ایران پناهنده شدند؟

(۱) اردشیر (۲) شاپور یکم (۳) شاپور دوم (۴) انوشیروان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انوشیروان علاقه‌ی زیادی به مباحث فلسفی و دینی نشان می‌داد. او ضمن پناه دادن به تعدادی از فیلسوفان یونانی که بر اثر تنگ‌نظری امپراتور روم به ایران پناهنده شده بودند، با آنان به گفت‌وگوی علمی پرداخت.

- ۲۶- کدام گزینه از ویژگی‌های زبان فارسی میانه است؟

- (۱) با آغاز دوران اسلامی به تدریج در ایران رواج یافت.
- (۲) زبان رسمی و درباری ساسانیان بوده است.
- (۳) نام دیگر آن پهلوی اشکانی است.
- (۴) در نواحی شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی که دنباله‌ی زبان فارسی باستان به حساب می‌آید، در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد.

- ۲۷- در دوره‌ی ساسانیان، آموزش و تعلیم و تربیت برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران چگونه انجام می‌گرفت؟
- (۱) در آموزشگاه‌ها و مدارس آموزش می‌دیدند.
 (۲) معمولاً حرفه‌ی پدران خود را می‌آموختند.
 (۳) فقط حق داشتند آموزش‌های نظامی ببینند.
 (۴) زیر نظر موبدان زرتشتی آموزش می‌دیدند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به نظر بسیاری از محققان، در عهد باستان و مخصوصاً در زمان ساسانیان، تنها فرزندان خاندان شاهی، درباریان، اشراف و موبدان می‌توانستند به مدرسه بروند و تحصیل کنند، اما برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران، این امکان فراهم نبود که در مدارس و آموزشگاه‌های آن دوره درس بخوانند. اینان معمولاً حرفه‌ی پدران خود را می‌آموختند.

۲۸- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) در عهد باستان و مخصوصاً در زمان ساسانیان، فرزندان اکثر اقشار مردم می‌توانستند به تحصیل بپردازند.
 (۲) دانشگاه جندی شاپور تا قرن نخستین اسلامی به فعالیت خود ادامه داد.
 (۳) خسرو انوشیروان به تعدادی از فیلسوفان یونانی که بر اثر تنگ‌نظری امپراتور روم اخراج شده بودند، پناه داد.
 (۴) کریستن سن در کتاب «ایران در زمان ساسانیان» معتقد است که بسیاری از بازرگانان، نوشتن و خواندن می‌دانستند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بسیاری از محققان معتقدند در عهد باستان مخصوصاً در زمان ساسانیان، تنها فرزندان خاندان شاهی، درباریان، اشراف و موبدان می‌توانستند به مدرسه بروند.

۲۹- زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه به زبان‌هایی گفته می‌شود که

- (۱) در دوران اسلامی، به تدریج در مناطق مختلف ایران رواج یافتند.
 (۲) مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند.
 (۳) تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی متداول بودند.
 (۴) در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود و زبان رسمی حکومت اشکانیان به‌شمار می‌رفت.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: زبان‌های ایرانی نو

گزینه «۲»: زبان اوستایی

گزینه «۴»: زبان پارتی یا پهلوی اشکانی

۳۰- کدام گزینه، از «زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه» محسوب می‌شود؟

- (۱) پارسی (۲) مادی (۳) فارسی دری (۴) سانسکریت

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند. مهم‌ترین این زبان‌ها، زبان پارسی یا پهلوی اشکانی و زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی بودند.

۳۱- در دوره‌ی ساسانیان، آموزش و تعلیم و تربیت برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران چگونه انجام می‌گرفت؟

- (۱) در آموزشگاه‌ها و مدارس آموزش می‌دیدند. (۲) معمولاً حرفه‌ی پدران خود را می‌آموختند.
(۳) فقط حق داشتند آموزش‌های نظامی ببینند. (۴) زیر نظر موبدان زرتشتی آموزش می‌دیدند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به نظر بسیاری از محققان، در عهد باستان و مخصوصاً در زمان ساسانیان، تنها فرزندان خاندان شاهی، درباریان، اشراف و موبدان می‌توانستند به مدرسه بروند و تحصیل کنند، اما برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران، این امکان فراهم نبود که در مدارس و آموزشگاه‌های آن دوره درس بخوانند. اینان به‌طور معمول، حرفه‌ی پدران خود را می‌آموختند.

۳۲- کدام یک از زبان‌های کهن ایرانی (زبان‌های دوره‌ی کهن)، زبانی بوده که مردمان یکی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند؟

- (۱) مادی (۲) بلخی (۳) خوارزمی (۴) اوستایی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اوستایی، زبانی بوده که مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند، کتاب دینی زرتشتیان، اوستا، به این زبان نوشته شده است. تذکر: زبان‌های بلخی و خوارزمی از زبان‌های دوره‌ی میانه هستند.

۳۳- در دوره‌ی کدام سلسله در ایران، یکی از مراکز علمی جهان باستان (جندی شاپور) در حوالی شهر دزفول بود؟

- (۱) ساسانی (۲) ایلامی (۳) اشکانی (۴) هخامنشی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاهی بود که در عصر ساسانی در شهر «جندی شاپور» پدید آمد.

- ۳۴- مهم‌ترین نتیجه‌ی مبادلات فرهنگی با هند و روم، در دوره‌ی فرمانروایی خسروانوشیروان کدام است؟
- (۱) با پناهنده شدن فیلسوفان یونانی به ایران مباحث فلسفی مورد توجه قرار گرفت.
 - (۲) یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاه جندی‌شاپور تأسیس شد.
 - (۳) بسیاری از دانشمندان به گفتگوهای علمی با فیلسوفان روی آوردند.
 - (۴) جنبش علمی نیرومندی در کشور پدید آمد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پیشرفت علمی و فرهنگی ایران در دوره‌ی ساسانی، به مراتب بیش‌تر از دوره‌های قبل بود. شهریان ساسانی به نشر علوم و بزرگداشت دانشمندان و رفاه حال آنان علاقه و توجه زیادی داشتند. در زمان فرمانروایی خسروانوشیروان، مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت و در نتیجه آن، جنبش علمی نیرومندی در ایران پدید آمد.

انوشیروان علاقه‌ی زیادی به مباحث فلسفی و دینی نشان می‌داد. با فیلسوفان یونانی پناهنده به ایران، در دوره‌ی حکومت خود با آنان به گفتگوی علمی پرداخت.

- ۳۵- در دوره‌ی کدام سلسله باستانی دانشگاه جندی‌شاپور، یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان، ساخته شد؟
- (۱) ساسانیان
 - (۲) هخامنشیان
 - (۳) اشکانیان
 - (۴) ایلامیان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاهی بود که در عصر ساسانی در شهر جندی‌شاپور پدید آمد. این شهر در حوالی دزفول کنونی در استان خوزستان قرار داشته است. در دانشگاه جندی‌شاپور، دانش‌های مختلفی مانند پزشکی، فلسفه، نجوم و الهیات تدریس می‌شد. اما پزشکی بیش از سایر رشته‌ها رونق و پیشرفت داشت و پزشکانی از ایران، هند و یونان در آنجا مشغول به کار بودند. این دانشگاه همچون دانشگاه‌های امروزی، دارای بیمارستانی بود که دانشجویان در آنجا به صورت عملی با درمان آشنا می‌شدند. این دانشگاه تا قرون نخستین اسلامی به فعالیت خود ادامه داد.

- ۳۶- در زمان سلطنت انوشیروان، به کدام دلیل، تعدادی از فیلسوفان یونانی به ایران پناهنده شدند؟
- (۱) افزایش مبادلات فرهنگی میان ایران و روم
 - (۲) تنگ‌نظری امپراتور روم
 - (۳) جنگ میان دولت، شهرهای یونانی
 - (۴) یورش مقدونیان به یونان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. انوشیروان علاقه‌ی زیادی به مباحث فلسفی و دینی نشان می‌داد. او ضمن پناه دادن به تعدادی از فیلسوفان یونانی که بر اثر تنگ‌نظری امپراتور روم، به ایران پناهنده شده بودند، با آنان به گفت‌وگوی علمی پرداخت.

۳۷- کدام مورد، از کاربردهای زبان ایلامی در دوره‌ی هخامنشیان است؟

- (۱) متن‌های ادبی با این زبان نوشته می‌شد.
- (۲) در نگارش متون دینی از آن استفاده می‌شد.
- (۳) مکاتبات بین‌المللی با این زبان انجام می‌شد.
- (۴) زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی بود.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود. این زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان هم‌چنان رواج داشت و به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی از آن استفاده می‌شد. در برخی از سنگ‌نوشته‌های دوره‌ی هخامنشیان، ترجمه‌ی ایلامی نوشته‌ها نیز آمده است. علاوه بر آن، تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.

۳۸- چرا در ایران باستان نوشتن متن‌های ادبی و دینی چندان معمول نبود؟

- (۱) زیرا در ایران، سنت شفاهی بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد.
- (۲) زیرا این متون در مقابل متون سیاسی و اقتصادی، ارزشی نداشتند.
- (۳) چون برخلاف یونانیان، ایرانیان چندان از سنت ادبی برخوردار نبودند.
- (۴) چون در ایران باستان تعلیم و تربیت به قشر خاصی محدود می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد. از این‌رو، نوشتن متن‌های ادبی و دینی، چندان معمول نبود و تنها اسناد مربوط به سیاست و تا حدودی اقتصاد را کتابت می‌کردند.

۳۹- در دوره‌ی ساسانیان، آموزش، تعلیم و تربیت برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران چگونه انجام می‌گرفت؟

- (۱) در آموزشگاه‌ها و مدارس آموزش می‌دیدند.
- (۲) معمولاً حرفه‌ی پدران خود را می‌آموختند.
- (۳) فقط حق داشتند آموزش‌های نظامی ببینند.
- (۴) زیر نظر موبدان زرتشتی آموزش می‌دیدند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به نظر بسیاری از محققان در عهد باستان و خصوصاً در زمان ساسانیان، تنها فرزندان خاندان شاهی، درباریان، اشراف و موبدان می‌توانستند به مدرسه بروند و تحصیل کنند. اما برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران این امکان فراهم نبود که در مدارس و آموزشگاه‌های آن دوره درس بخوانند. اینان به طور معمول، حرفه پدران خود را می‌آموختند.

۴۰- کدام مورد درباره‌ی زبان فارسی باستان درست است؟

- (۱) از جمله زبان‌هایی است که تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان در مناطق مختلف ایران متداول بودند.
- (۲) در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد.
- (۳) در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به این زبان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.
- (۴) منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» ابتدا به این زبان سروده شده‌اند.

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از گزارش‌های مورخان یونانی، معلوم می‌شود که در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم، آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- (۱) زبان فارسی باستان از زبان‌های ایرانی دوره‌ی کهن است، در حالی که متن این گزینه مربوط به زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه است.
 - (۲) این گزینه نیز مربوط به زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی است.
 - (۴) به نظر برخی از زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» ابتدا به زبان پارسی سروده شده‌اند.

۴۱- درباره‌ی وضع تعلیم و تربیت در ایران، «پیش از ظهور کدام سلسله‌ی ایران باستان» اطلاعات کامل و دقیقی وجود

ندارد و کدام مورد، از «زبان‌های ایرانی میانه» محسوب می‌شود؟

- (۱) ساسانیان - مادی
- (۲) ساسانیان - پارسی
- (۳) هخامنشیان - مادی
- (۴) هخامنشیان - پارسی

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. درباره‌ی وضعیت تعلیم و تربیت در دوران پیش از ساسانیان اطلاعات کامل و دقیقی در دست نداریم، ولی از دوره‌ی ساسانیان به دلیل باقی‌ماندن آثار و منابع مکتوب متعدد اطلاعات قابل توجهی درباره‌ی وضعیت و شرایط تعلیم و تربیت وجود دارد. زبان پارسی یا پهلوی اشکانی از زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه و زبان مادی از زبان‌های ایرانی باستان است.

۴۲- در ایران باستان، آثار باقی مانده از ادبیات کهن ایران مانند «منظومه عاشقانه ویس و رامین - منظومه داستانی یادگار زریران - داستان‌های شاهنامه» به چه خط و زبانی نگارش یافته است و کدام گزینه درباره «خط دین دبیری» صحیح است؟

- ۱) پارتی - پهلوی ساسانی - اشکانی - الفبای این خط از روی الفبای ساسانی ساخته شد.
- ۲) اشکانی - پهلوی ساسانی - پارتی - الفبای این خط از چپ به راست نوشته می‌شد.
- ۳) پارتی - پهلوی ساسانی - اشکانیان - الفبای این خط در دوره ساسانی از روی الفبای پهلوی ساخته شد.
- ۴) پهلوی ساسانی - اشکانی - پارتی - الفبای این خط از چپ به راست نوشته می‌شد و هر کلمه با یک نقطه از کلمه دیگر جدا می‌گردد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منظومه عاشقانه ویس و رامین، اصل و ریشه پارتی دارد. منظومه داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» به خط و زبان پهلوی ساسانی، هستند. برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» اصل و ریشه اشکانی دارند. متن یکی از بندهای ماه یشت درباره نیایش ماه از کتاب اوستا که این خط «دین دبیری» نامیده می‌شود. الفبای این خط در دوره ساسانی از روی الفبای پهلوی ساخته شد. الفبای اوستایی از راست به چپ نوشته می‌شود و هر کلمه با یک نقطه از کلمه دیگر از می‌گردد.

۴۳- کدام گزینه پاسخ صحیح سؤال‌های زیر است؟

الف) در کدام دوره آموزگاری به‌عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت؟
ب) در زمان کدام حکومت، علوم و فنون بین‌النهرین، مصر، ایلام، هند و آسیای صغیر، با دانش‌های ایرانی آمیخته شد؟

پ) شهر دانشگاهی جندی شاپور در کدام عصر به‌عنوان یکی از مراکز علمی جهان باستان، شناخته شد؟

۱) هخامنشیان - ساسانیان - ساسانیان	۲) ساسانیان - هخامنشیان - ساسانیان
۳) ساسانیان - ساسانیان - هخامنشیان	۴) هخامنشیان - هخامنشیان - ساسانیان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
الف) در دوره ساسانیان، آموزگاری به‌عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت. ب) در دوران هخامنشیان، ایران مرکز دانش‌ها و مبادلات فرهنگی بین کشورهای متمدن زمان بود و علوم و فنون بین‌النهرینی، مصر، ایلام، هند و آسیای صغیر جزو قلمرو این شاهنشاهی بودند. با دانش‌های ایرانی آمیخته شدند.
پ) یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاهی بود که در عصر ساسانی در شهر جندی‌شاپور، پدید آمد.

۴۴- اطلاعات زیر مربوط به کدام خط‌های ایران باستان می‌باشد؟

«از چپ به راست نوشته می‌شد و در دوران هخامنشی هم رایج بود - زبانی که مردمان نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفتند - زبان نواحی شمال و شمال شرقی و زبان رسمی حکومت اشکانیان - زبان نواحی جنوب و جنوب غربی ایران و زبان رسمی حکومت ساسانی - زبان قوم پارس و نیای زبان فارسی امروزی»

(۱) میخی ایلامی - اوستایی - ایرانی نو - پهلوی اشکانی - فارسی باستان

(۲) میخی اکدی - فارسی باستان - فارسی میانه - پارتی - ایرانی نو

(۳) میخی ایلامی - اوستایی - پارتی - پهلوی ساسانی - فارسی باستان

(۴) میخی اکدی - فارسی باستان - اوستایی - ایرانی نو - فارسی باستان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خط میخی ایلامی که از خط میخی اکدی اقتباس شده بود و از چپ به راست نوشته می‌شد. این خط در دوران هخامنشی همچنان رایج بود.

اوستایی، زبانی بوده که مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند.

زبان پارتی یا پهلوی اشکانی، در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانیان به‌شمار می‌رفت. - زبان نواحی جنوب و جنوب غربی پهلوی ساسانی

فارسی باستان، نیای زبان فارسی امروزی زبان قوم پارس بوده و در دوره هخامنشی به آن سخن می‌گفته‌اند.

۴۵- مردمان یکی از نواحی شرقی ایران به کدام یک از زبان‌های کهن ایرانی سخن می‌گفته‌اند؟

(۱) مادی (۲) بلخی (۳) خوارزمی (۴) اوستایی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زبان‌های کهن ایرانی از قدیمی‌ترین زمان تا پایان هخامنشیان (۳۳۰ ق.م.) در مناطق مختلف فلات ایران رواج داشته‌اند. در مآخذ باستانی به تعدادی از این زبان‌ها اشاره شده است، که از میان آن‌ها، تنها از دو زبان فارسی باستان و اوستایی آثار مکتوبی برجای مانده است. اوستایی، زبانی بوده که مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند، کتاب دینی زرتشتیان، اوستا، به آن زبان نوشته شده است.

۴۶- کدام یک، از ویژگی‌های زبان فارسی میانه نیست؟

(۱) دنباله‌ی زبان فارسی باستان به حساب می‌آید. (۲) زبان رسمی و درباری اشکانیان بوده است. (۳) نام دیگر آن پهلوی ساسانی است. (۴) در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی که دنباله‌ی زبان فارسی باستان به حساب می‌آید، در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد.

۴۷- کدام مورد از ویژگی‌های زبان پهلوی اشکانی است؟

- ۱) از جمله زبان‌هایی است که از قدیمی‌ترین زمان تا پایان هخامنشیان در مناطق مختلف ایران رواج داشتند.
- ۲) منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» ابتدا به این زبان سروده شده‌اند.
- ۳) در زمان هخامنشیان قصه‌های متعددی به این زبان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.
- ۴) در نواحی جنوب و جنوب‌غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانی شمرده می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به نظر برخی از زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» ابتدا به زبان پارتی (پهلوی اشکانی) سروده شده‌اند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) زبان پارتی از زبان‌های ایرانی میانه است که تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان در مناطق مختلف ایران متداول بودند.
- ۳) در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.
- ۴) زبان پارتی یا پهلوی اشکانی در نواحی شمال و شمال‌شرقی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانی شمرده می‌شد.

۴۸- در دوران ساسانی، آموزگاری به‌عنوان یک شغل رسمی به چه قشری اختصاص داشت؟

- ۱) اشراف
- ۲) دبیران
- ۳) موبدان
- ۴) دیوان‌سالاران

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دوران ساسانی، آموزگاری به‌عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت.

۴۹- در دوره‌ی کدام سلسله‌ی باستانی دانشگاه جندی‌شاپور، یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان، ساخته شد؟

- ۱) ساسانیان
- ۲) هخامنشیان
- ۳) اشکانیان
- ۴) ایلامیان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاهی بود که در عصر ساسانی در شهر جندی‌شاپور پدید آمد. این شهر در حوالی دزفول کنونی، در استان خوزستان قرار داشته است. در دانشگاه جندی‌شاپور، دانش‌های مختلفی مانند پزشکی، فلسفه، نجوم و الهیات تدریس می‌شد. اما پزشکی بیش از سایر رشته‌ها رونق و پیشرفت داشت و پزشکانی از ایران، هند و یونان در آنجا مشغول به کار بودند. این دانشگاه هم‌چون دانشگاه‌های امروزی، دارای بیمارستانی بود که دانشجویان در آنجا به صورت عملی با درمان آشنا می‌شدند. این دانشگاه تا قرون نخستین اسلامی به فعالیت خود ادامه داد.

- ۵۰- در دوره ساسانیان، آموزش و تعلیم و تربیت برای فرزندان توده مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعتگران چگونه انجام می‌گرفت؟
- (۱) در آموزشگاه‌ها و مدارس آموزش می‌دیدند.
(۲) معمولاً حرفه پدران خود را می‌آموختند.
(۳) فقط حق داشتند آموزش‌های نظامی ببینند.
(۴) زیر نظر موبدان زرتشتی آموزش می‌دیدند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای فرزندان توده مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعت‌گران، این امکان فراهم نبود که در مدارس و آموزشگاه‌های آن دوره درس بخوانند. اینان به‌طور معمول، حرفه پدران خود را می‌آموختند.

- ۵۱- دانشگاه جندی‌شاپور یکی از مراکز علمی کدام حکومت ایران باستان است و چه رشته‌ای در آنجا رونق بیشتری داشت؟
- (۱) اشکانیان - نجوم
(۲) ساسانیان - فلسفه
(۳) ساسانیان - پزشکی
(۴) اشکانیان - الهیات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دانشگاه جندی‌شاپور از مراکز علمی زمان ساسانیان است و پزشکی بیش از سایر علوم در آنجا رونق داشت.

- ۵۲- از زبان‌های دوره کهن ایران باستان، تنها از چه زبان‌هایی آثار مکتوبی برجای مانده است؟
- (۱) فارسی باستان و اوستایی
(۲) هندوایرانی و ایرانی
(۳) ایلامی و پارسی
(۴) هندواروپایی و اوستایی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از دوره کهن زبان فارسی تنها از دو زبان فارسی باستان و اوستایی آثار مکتوب بر جای مانده است.

- ۵۳- کدام مورد، از کاربردهای زبان ایلامی در دوره هخامنشیان است؟
- (۱) متن‌های ادبی با این زبان نوشته می‌شد.
(۲) در نگارش متون دینی از آن استفاده می‌شد.
(۳) مکاتبات بین‌المللی با این زبان انجام می‌شد.
(۴) زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی بود.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود. این زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت و به‌عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی از آن استفاده می‌شد.

۵۴- چرا در ایران باستان نوشتن متن‌های ادبی و دینی چندان معمول نبود؟

- (۱) چون در ایران باستان تعلیم و تربیت به قشر خاصی محدود می‌شد.
- (۲) چون برخلاف یونانیان، ایرانیان چندان از سنت ادبی برخوردار نبودند.
- (۳) زیرا این متون در مقابل متون سیاسی و اقتصادی، ارزشی نداشتند.
- (۴) زیرا در ایران، سنت شفاهی بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد. از این‌رو، نوشتن متن‌های ادبی و دینی، چندان معمول نبود و تنها اسناد مربوط به سیاست و تا حدودی اقتصاد را کتابت می‌کردند.

۵۵- در نتیجه کدام تحول در زمان فرمانروایی خسرو انوشیروان، جنبش علمی نیرومندی در ایران پدید آمد؟

- (۱) آمیخته شدن دانش ایرانی با دانش سراسر قلمرو شاهی
- (۲) تأسیس مراکز مهم علمی مانند دانشگاه جندی شاپور
- (۳) گسترش یافتن مبادلات فرهنگی ایران با هند و روم
- (۴) گفت‌وگوی علمی با فیلسوفان یونانی پناهنده به ایران

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در زمان فرمانروایی خسرو انوشیروان، مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت و در نتیجه آن، جنبش علمی نیرومندی در ایران پدید آمد.

۵۶- به نظر برخی زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران»، متعلق به قرن ۵ میلادی به کدام

زبان باقی مانده‌اند؟

- (۱) پهلوی اشکانی
- (۲) پهلوی ساسانی
- (۳) اوستایی
- (۴) فارسی باستان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به نظر برخی از زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» که به خط و زبان پهلوی ساسانی، متعلق به قرن ۵ م. هستند، ابتدا به زبان پارسی سروده شده بودند. نکته: هیچ نوشته‌ی ادبی به زبان و خط پارسی بر جای نمانده است. این دو منظومه نیز به زبان پهلوی ساسانی بر جای مانده‌اند اما برخی زبان‌شناسان معتقدند این داستان‌ها ریشه‌ی پارسی دارند.

۵۷- منظومه‌ی داستانی که در قرن ۵م. به زبان پهلوی ساسانی سروده شد چه نام داشت و در ایران باستان، کتابت بیش‌تر شامل چه مضامینی بود؟

- (۱) مادیان هزار دادستان - اسناد سیاسی و اقتصادی
(۲) درخت آسوریک - متن‌های ادبی و دینی
(۳) مادیان هزار دادستان - متن‌های ادبی و دینی
(۴) درخت آسوریک - اسناد سیاسی و اقتصادی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منظومه‌ی داستانی درخت آسوریک به خط و زبان پهلوی ساسانی، متعلق به قرن ۵م. است که ابتدا به زبان پارسی سروده شده بود. در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت ترجیح داشت، از این رو، نوشتن متن‌های ادبی و دینی چندان معلوم نبود و تنها اسناد مربوط به سیاست و تا حدودی اقتصاد را کتابت می‌کردند.